

Stichting Directe
Aansprakelijkstelling
aan Daders

JAARVERSLAG 2020

**STICHTING
DIRECTE AANSPRAKELIJKSTELLING
AAN DADERS**

Stichting Directe Aansprakelijkstelling aan Daders

JAARVERSLAG 2020

Voorwoord 3

Terugblik/Resultaten 2020 5

In ontwikkeling 10

Organisatie 13

Berekening standaard vergoedingen 17

VOORWOORD

Plegers van criminaliteit kunnen op verschillende manieren aansprakelijk gesteld worden voor de materiële en immateriële schade die zij veroorzaakt hebben. Bij eenvoudig vast te stellen schade biedt bij vervolging van de dader het strafrecht slachtoffers/benadeelden de mogelijkheid zich voor schadevergoeding te voegen in het strafproces. Van deze *civiele partijstelling* in het strafrecht kan alléén sprake zijn indien het Openbaar Ministerie (OM) initiatief neemt tot vervolging en voorgeleiding aan de strafrechter. Met een *civiel proces* daarentegen kan het benadeelde slachtoffer zélf initiatief nemen tot het verhalen van de schade, mits politie en/of OM meewerkt de benadeelde relevante informatie beschikbaar te stellen. De range daders, die dan voor het betalen van schadevergoeding in aanmerking komt, is véle malen groter dan bij de civiele partijstelling in het strafproces. De optie geldt namelijk ook voor (1) bij de politie bekende daders die niet verder voor vervolging aan het OM zijn overgedragen, (2) indien daders wel zijn overgedragen, maar níet door het OM vervolgd worden en (3) indien de civiele partijstelling niet eenvoudig is.

Uit de Jaarverantwoording Politie en het Jaarbericht OM 2019 blijkt dat dat jaar zo'n 600.000 aangiften niet door de politie met proces-verbaal zijn doorgezet naar het OM. Deze 600.000 aangiften zullen zowel aangiften zónder daderindicatie als ook mét duidelijke daderindicaties omvatten of zelfs naam en toenaam van de dader. De jaaroverzichten geven niet dit onderscheid. Jammer, het zou interessant zijn het totaal aantal slachtoffers/benadeelden te kennen dat de mogelijkheid gehad zou hebben om de veroorzaakte schade op de dader te verhalen. Met genoegen stel ik vast dat een maatschappelijke trend zichtbaar is waarbij over steeds meer categorieën criminaliteit gezocht wordt naar mogelijkheden om veroorzaakte schade aan slachtoffers/benadeelden door verantwoordelijke daders te laten vergoeden.

Het doel van de stichting Directe Aansprakelijkstelling aan Daders (de Stichting) is primair plegers van criminaliteit civiel aansprakelijk te laten stellen voor de schade - vooralsnog alleen aan ondernemers - die zij veroorzaken. En daarnaast met kwaliteitseisen en -waarborgen, en periodieke toetsing daarvan, te bevorderen dat de civiele aansprakelijkstelling op zorgvuldige wijze wordt voorbereid en uitgevoerd. Voor de uitvoering werkt de Stichting samen met serviceorganisatie(s) die als kwalitatief erkend deelnemer aan de Stichting verbonden zijn. Zij begeleiden benadeelde ondernemers daadwerkelijk bij het beperken van hun schade als gevolg van criminaliteit. Voor erkenning hanteert de stichting generieke normen en staat daarbij veel operationele flexibiliteit toe in eigen proceskeuzes. Iedere organisatie is welkom als uitvoerder zolang deze binnen die die gestelde normen opereert.

Op dit moment is één serviceorganisatie als deelnemer van de stichting erkend, de Serviceorganisatie Directe Aansprakelijkstelling (SODA), aanleveraar van een aantal cijfermatige en inhoudelijke gegevens over de uitvoering van de directe aansprakelijkstelling.

Na jaren van daling in de criminaliteitsstatistieken is na 2018 weer een stijging waarneembaar onder gelijktijdige daling van klassieke criminaliteit als inbraak en straatroof. De stijging betreft o.a. criminaliteit zonder direct aanwijsbaar slachtoffer alsook – en sterk – het misbruik maken van moderne technieken als internet: cybercrime. In het verlengde hiervan zijn in 2020 direct voorbereidingen in gang gezet om schade als gevolg van cybercrime direct op de dader ten behoeve van het slachtoffer te kunnen verhalen. Dit verhalen zal in 2021 starten in een pilot met politie, banken, OM en SODA.

In 2020 zijn door SODA namens zo'n 16.000 ondernemers (winkeliers, verzekeraars, pomphouders, openbaar vervoer en opkopers) 38.300 directe aansprakelijkstellingen aan daders gedaan, waarvan 13.200 afgerond met een door daders totaal vergoede schade van € 2,7 miljoen, waarvan € 351.000,- via een betalingsregeling. Zie ook kader op pagina 15.

Dit jaarverslag met de werking en resultaten van directe aansprakelijkstelling aan daders laat zien dat met civiel recht en privaatspublieke afstemming substantieel meer aan slachtoffers/ benadeelden tegemoetgekomen kan worden in het herstel van schade als gevolg van criminaliteit. Een groeiende trend die gekoesterd moet worden en nog ongekende mogelijkheden gaat bieden.

Na overname van het bestuur van de Stichting in 2019 van de heer H.W. Eggink heb ik mij ingezet voor een sterkere positionering van de Stichting zelf en van SODA als uitvoeringorganisatie door de wederzijdse verplichtingen in de statuten van de Stichting op te nemen. Een andere wijze van registreren van werkzaamheden en resultaten maakt dat in dit verslag 2020 resultaten (nog) niet afgezet kunnen worden tegenover cijfers van voorgaande jaren.

Ik spreek op deze plek mijn waardering uit voor de inzet van aangesloten ondernemers om via deze geboden mogelijkheid op te komen voor eigen schadeherstel door daders van criminaliteit. Die waardering geldt ook de Nationale Politie, die in toenemende mate de civiele aansprakelijkstelling als in dit verslag verwoord onderkent als meerwaarde voor hulp aan slachtoffers/benadeelden en daaraan meewerkt. En zeker niet in de laatste plaats is waardering op zijn plaats voor de inzet van directie en medewerkers van de uitvoeringsorganisatie SODA, waar telkens opnieuw invulling moet worden gegeven aan de groeiende vraag naar directe aansprakelijkstelling.

Heinenoord, juli 2021
Mr. A.H. Westerman
Bestuurder/directeur

TERUGBLIK 2020

Het doel van de stichting Directe Aansprakelijkstelling aan Daders (de Stichting) is primair plegers van criminaliteit civiel aansprakelijk te laten stellen voor de schade die zij veroorzaken. Daarnaast te bevorderen met kwaliteitseisen en -waarborgen en periodieke toetsing daarvan dat de civiele aansprakelijkstelling op zorgvuldige en eenduidige wijze wordt uitgevoerd.

Voor de uitvoering werkt de Stichting samen met serviceorganisatie(s) die als kwalitatief erkend deelnemer aan de stichting verbonden zijn. In deze samenwerking stimuleert de Stichting de toepassing van artikel 6:162 van het Burgerlijk Wetboek voor het civiel aansprakelijk stellen van plegers van criminaliteit. Deze serviceorganisatie(s) begeleiden ondernemers daadwerkelijk bij het beperken van hun schade als gevolg van criminaliteit. Op dit moment is één serviceorganisatie als deelnemer van de stichting erkend, de Serviceorganisatie Directe Aansprakelijkstelling (SODA). Per 1 januari 2020 heeft SODA in goed overleg de werkzaamheden en dossiers overgenomen van serviceorganisatie Stichting Afrekenen met Winkeldieven (AMW), gelieerd aan koepelorganisatie Detailhandel Nederland. Deze laatste heeft haar werkzaamheden per diezelfde datum beëindigd.

In het verslagjaar zijn structureel vijf categorieën door criminaliteit benadeelde ondernemers bijgestaan bij het verhalen van (in)directe schade op de veroorzakers daarvan: winkeliers, verzekeraars, pomphouders, opkopers en openbaar vervoer. Daarnaast is in 2020 met of ten behoeve van andere categorieën benadeelden gesproken over het opzetten van regelingen om ook via directe aansprakelijkstelling de veroorzaakte (in)directe schade te laten vergoeden.

WINKELIERS (WINKELDIEFSTAL)

Winkeliers willen ondernemen, verkopen en klaarstaan voor hun klanten. De realiteit daarbij is dat een deel van de klanten bij de kassa niet afrekent. Nederlandse winkeliers hebben in 2018 1,8 miljard euro verloren door diefstal. Daarmee heeft Nederland ná Spanje de hoogste winkelcriminaliteit in West-Europa¹. Supermarkten, bouwmarkten

¹ Università Cattolica del Sacro Cuore uit Milaan 2019; 'Retail Security in Europe', pan-Europa studie.

en kledingwinkels zijn het populairst bij winkeldieven. Het aantal diefstallen blijkt niet te achterhalen, maar is aanzienlijk groter dan de in 2018 geregistreerde aangiften van winkeldiefstal: 39.800². Winkeliers zitten niet stil en gaan voor veel beveiliging. Ondanks deze investeringen komen er dus 'slechts' 115 winkeldiefstallen per dag aan het licht. Door een winkeldief te betrappen en aan te houden en vervolgens de politie in te schakelen is de ondernemer veel tijd kwijt met de afhandeling van de diefstal. Deze tijd kan niet in de winkel worden besteed. Het gevolg is dat de winkelier door zijn actief optreden extra financiële schade ondervindt. De winkeldief is verplicht deze schade te vergoeden. SODA neemt de ondernemer alle zorgen uit handen en verhaalt deze kosten op de winkeldief.

De indirecte schade die SODA namens de benadeelde winkeliers verhaalt is als standaard vastgesteld op € 181,- (zie voor de totstandkoming van dit bedrag pag.17). Indirecte schade bestaat uit de tijd die de winkelier kwijt is aan het waarnemen, aanhouden en afdoen van de winkeldiefstal. De indirecte schade kan eventueel worden verhoogd wanneer er ook sprake is van directe schade zoals bijvoorbeeld onverkoopbare artikelen of beschadigingen in de winkel. De winkeldief is verplicht deze schade te vergoeden.

2020 Benadeelden	Standaard schade	Aantal Aangeslotenen	Aantal Cessies	Aantal Verhaalsacties	Afgerond Verhaalsacties	= %	Totale Verhaalde Schade	Opmerking
Winkeliers (diefstal)	€181	15539	8937	23 799	9572	40,2%	€ 1 486 478	1486 dossiers (6,2%) worden nog betaald via betalingsregeling

VERZEKERAARS (FRAUDE)

Verzekeringsfraude mag niet lonen. Verzekeraars krijgen elk jaar te maken met duizenden valse claims. Naast schade door bijvoorbeeld onterechte uitkeringen, kost ook het afhandelen van deze zaken veel tijd én geld. Om te voorkomen dat de eerlijke

² CBS 2021 Statline: Geregistreerde diefstallen.

premiebetalers voor deze kosten opdraaien en om potentiële fraudeurs af te schrikken, hebben het Verbond van Verzekeraars en SODA een aanpak ontwikkeld waarbij de verzekeraar de schade die ontstaat door verzekeringsfraude, verhaalt op de fraudeur. Deze schade betreft zowel de indirecte schade vanwege noodzakelijke interne werkzaamheden als eventuele overige schade door bijvoorbeeld ten onrechte uitgekeerde bedragen. Het is SODA die op verzoek van en namens benadeelde verzekeraars de (in)directe schade direct op de fraudeurs verhaalt. Voor de indirecte schade geldt een standaard schadevergoeding van €532,- (zie voor de totstandkoming van dit bedrag pag. 18) Hier bovenop kan eventuele overige schade worden verhaald.

2020 Benadeelden	Standaard schade	Aantal Aangeslotenen	Aantal Cessies	Aantal Verhaalsacties	Afgerond Verhaalsacties	= %	Totale Verhaalde Schade	Opmerking
Verzekeraars (fraude)	€532	140	140?	949	359	37,8%	€ 835 540	223 dossiers (25%) worden betaald via betalingsregeling

POMPHOUDERS (TANKEN ZONDER BETALEN)

Duizenden keren per jaar krijgen tankstations te maken met klanten die tanken zonder te betalen. Het Openbaar Ministerie vervolgt de daders alleen bij herhaling en uit Kamervragen blijkt dat ‘tanken zonder betalen’ bij de politie niet echt prioriteit heeft. Ondernemers blijven daardoor in veel gevallen met de kosten achter. De schade is groter dan alleen de tankbon. Tijd die wordt besteed aan de afhandeling van ‘tanken zonder te betalen’ is schade. SODA begeleidt de pomphouders bij het verhalen van de schade.

Er zijn drie opties die aanleiding kunnen zijn tot ‘tanken zonder betalen’.

(1) Direct weggrijden zonder te betalen. Dit is een misdrijf. (2) Klant meldt zich in de shop zonder geld, de zogenaamde “klopper”. Deze vult dan een schuldbekentenis in.

Wordt de schuldbekentenis betaald, dan is er niets aan de hand. Blijft betaling van de schuldbekentenis uit, dan wordt dit beschouwd als opzet en is dus strafbaar. De 'klopper' had immers alle gelegenheid te betalen en heeft dit niet gedaan.

(3) Door een vergissing van de klant of medewerker wordt de tankbeurt niet afgerekend. Denk aan een klant die vergeet te melden getankt te hebben, een medewerker die abusievelijk de tankbeurt niet aanslaat, een klant die verzuimt het pinbedrag te controleren. Al met al is er een onbetaalde tankbon waarbij de opzet niet duidelijk is. Ondernemers zijn zuinig op hun klanten. Om deze reden verhaalt SODA een vergissing tegen een gereduceerd tarief. SODA heeft voor deze drie situaties een eenduidige werkwijze ontwikkeld waarmee eenvoudig het incident kan worden gemeld. Hierna verhaalt SODA de indirecte schade ad € 131,- plus de directe schade (bedrag op de tankbon) op de veroorzaker (zie voor de totstandkoming van dit bedrag pag. 19).

2020 Benadeelden	Standaard schade	Aantal Aangesloten	Aantal Cessies	Aantal Verhaals-acties	Afgerond Verhaals-acties	= %	Totale Verhaalde Schade	Opmerking
Pomphouders (tanken zonder betalen)	€ 131 + tankbon	451	450	13440	6608	49,2%	€ 348 563	1114 dossiers (8,3%) worden nog betaald via betalingsregeling

OPENBAAR VERVOER (OVERLAST)

Geweld, agressie en 'hufferig gedrag' in het openbaar vervoer zijn een hardnekkig probleem. Door deze misdrijvingen ontstaat voor zowel reizigers als medewerkers in het openbaar vervoer een onveilige situatie. Om de veiligheid in het openbaar vervoer te verbeteren zijn al veel maatregelen genomen. Zo is er extra toezicht door personeel en er zijn camera's geïnstalleerd. De politie ondersteunt de aanpak van misdrijvingen met gegevensuitwisseling en heeft de innovatieve spuugkit ingevoerd.

Ondanks al deze maatregelen zijn er toch reizigers die zich misdrijven. Tegen misdrijvingen wordt streng opgetreden, onder andere door medewerkers van het openbaar vervoer en door buitengewoon opsporingsambtenaren (boa's).

De indirecte schade door noodzakelijke inzet van dit personeel is groot en de kosten van wangedrag in het openbaar vervoer liggen nu nog bij het vervoerbedrijf. Ondernemers in het openbaar vervoer hebben met SODA in 2017 een regeling ontwikkeld en in 2020 een voorzichtige start gemaakt waarin SODA namens de OV-ondernemer de eventuele directe schade maar in ieder geval de indirecte schade van € 313,- verhaalt op de overlastgever (zie voor de totstandkoming van dit bedrag pag.19).

2020 Benadeelden	Standaard schade	Aantal Aangeslotenen	Aantal Cessies	Aantal Verhaals-acties	Afgerond Verhaals-acties	= %	Totale Verhaalde Schade	Opmerking
Openbaar Vervoer (Agressie)	€ 313	Qbuzz, Keolis & Connexxion	Qbuzz, Keolis & Connexxion	79	20	25,3%	€ 1565	13 dossiers (16,5%) worden nog betaald via betalingsregeling

OPKOPERS (HELING)

'Zonder heler geen steler'. Zonder heling, minder inbraken, diefstallen, straatroven en overvallen. Daarom pakken de rijksoverheid, politie en gemeenten heling actief aan. Handelaren en opkopers van tweedehands goederen moeten nu hun opgekochte tweedehands spullen registreren. Dit doen zij in een 'Digitaal Opkopers Register' (DOR), waarin zij ook de naam en het adres van de aanbieder van het goed noteren. De politie krijgt automatisch een seintje als er gestolen goederen tussen zitten en zal deze goederen in beslag nemen. De opkoper is nu én zijn goederen kwijt, én heeft destijds verloren tijd besteed aan het inkoopproces

De aanpak van SODA helpt de benadeelde opkoper om de financiële schade die gepaard gaat met de inbeslagname van gestolen goederen door de politie te verhalen op de aanbieder. De kosten die de opkoper in een dergelijk geval maakt zijn vastgesteld op €206,-. Deze indirecte schade bestaat uit de tijd die de opkoper heeft besteed aan inkoop, administratie, aangifte doen et cetera.

Ook wordt de directe schade, die bestaat uit het aan de aanbieder betaalde bedrag, verhaald op de aanbieder (zie voor de totstandkoming van dit bedrag pag.20)

2020 Benadeelden	Standaard schade	Aantal Aangeslotenen	Aantal Cessies	Aantal Verhaals-acties	Afgerond Verhaals-acties	= %	Totale Verhaalde Schade	Opmerking
Opkopers (Heling)	€ 206	143	Nvt cessie per dossier	9	1	11,1%	€ 3692	1 dossiers (11,1%) worden nog betaald via betalingsregeling

ONTWIKKELINGEN IN 2020

‘SAMEN EENS’ BIJ WINKELDIEFSTAL

Veel winkeldieven zijn first offenders en de buit is vaak gering. De aanhouding en de afhandeling kosten ondernemers en politie veel tijd.

‘Samen Eens’ is een publiek-privaat project in ontwikkeling en biedt in enkele gemeenten de mogelijkheid om de winkeldiefstal met tussenkomst van de politie onderling civielrechtelijk op te lossen. Beoogd is dat de ondernemer via de “Samen Eens”-app aangifte doet waar de politie geen actie op onderneemt op voorwaarde dat de winkeldief de schade vergoedt. Winkelier en winkeldief stellen daartoe met de web-applicatie Samen Eens een vaststellingsovereenkomst op. De politie komt ter plaatse om vast te stellen dat aan de voorwaarden is voldaan.

SODA zorgt vervolgens voor het afhandelen van de betaling van € 181,-. De winkeldief ontvangt de factuur. De ondernemer ontvangt het geld na betaling van de schadevergoeding. De politie registreert de afhandeling.

“Samen Eens” is snel, simpel en effectief (75% van de vaststellingsovereenkomsten wordt binnen 14 dagen voldaan). De ondernemer kan snel weer aan het werk. De winkeldief leert dat winkeldiefstal een kostbare zaak is. De politie kan snel haar werk hervatten.

VERZEKERINGSFRAUDE (BIJ ACCEPTATIE)

Verhaal van indirecte schade als gevolg van fraude met schadeclaims is inmiddels corebusiness bij civiele aansprakelijkstellingen. In het verslagjaar is een pilot gestart met twee verzekeraars om ook bij fraude tijdens het aangaan (acceptatie) van een verzekering de indirecte schade langs deze lijn te verhalen. De pilot loopt voorspoedig qua aantallen dossiers en hoge verhaalscore. Beoogd is deze mogelijkheid derde kwartaal 2021 verzekeraarsbreed in te voeren.

TANKEN ZONDER BETALEN (IN LUXEMBURG)

Enkele grote pomphouders in Luxemburg hebben te kennen gegeven aan te willen haken bij ‘tanken zonder betalen’ in Nederland. Aanleiding is het frequente tanken zonder betalen door Nederlandse vrachtwagenchauffeurs. Dit kan voorsnog naadloos meegenomen worden in de bestaande regeling. Punt is nog het vinden van een toegewijd advocatenkantoor dat de noodzakelijke aangifte bij de lokale politie tegen een betaalbaar tarief kan verzorgen.

INTERNETOPLICHTING

Internet brengt kansen voor criminelen en daarmee ook veiligheidsrisico's voor burgers en bedrijven. Internetoplichting door middel van listige kunstgrepen is aan de orde van de dag.

Op verzoek van het Landelijk Meldpunt InternetOplichting van de politie (LMIO) is SODA eind verslagjaar een pilot gestart om schade te verhalen bij oplichters op Marktplaats en op Whatsappfraudeurs. Verhaalkans blijkt hoger dan verwacht (60%). Veel enthousiasme bij de benadeelden, die hadden er nooit meer iets van verwacht.

In overleg met de Betaalvereniging Nederland wordt onderzocht of SODA meer in de relatie tussen benadeelden en banken kan betekenen. Vanaf 2021 zijn er immers nieuwe mogelijkheden om geld na internetoplichting terug te halen. De overheid heeft samen met de banken afspraken gemaakt. Vanaf nu kunnen gegevens van de ontvanger van geld van benadeelden door de bank bekend worden gemaakt. Met de gegevens van de ontvanger heeft benadeelde echter niet direct zijn geld terug. SODA kan hierbij helpen.

SODA heeft inmiddels de site www.bijinternetfraude.nl gelanceerd waar elke benadeelde na aangifte bij de politie de diensten van SODA kan inroepen.

WANGEDRAG IN DE HORECA

Voor de aanpak van wangedrag in de horeca mede door directe aansprakelijkstelling liggen al geruime tijd plannen en regelingen op de plank, klaar om ingevoerd te worden. Het startsein door de minister van Justitie en Veiligheid – in Zwolle - is mede door Covid-19 diverse keren uitgesteld. Een kleine hoop is gevestigd op een start in 2021.

AGRESSIE TEGEN AMBULANCEPERSONEEL

Over de aanpak van agressie tegen ambulancepersoneel mede door civiele aansprakelijkstelling voor indirecte en directe schade wordt al geruime tijd en met

wisselende tussenposen door betrokkenen gesproken. Er zijn inmiddels diverse ideeën ontwikkeld, tot afspraken met de GGD is het nog niet gekomen. Na Covid-19 is hier actueel aandacht aan te schenken.

'HALERS' VERDOVENDE MIDDELEN (HAVEN ROTTERDAM)

Diverse havenbedrijven worden op hun terreinen geconfronteerd met zgn. 'halers' van aan land gebrachte verdovende middelen. Deze worden aangehouden en overgedragen aan de politie. De tijd die hiermee gemoeid gaat is indirecte schade voor het bedrijf en over directe aansprakelijkstelling via SODA wordt nagedacht. Accountants en advocaten zijn aan de gang een bijbehorende 'rekentool' te ontwikkelen. Het verkrijgen van gegevens van benadeelde bedrijven verloopt traag vanwege intern opgelegde geheimhouding en concurrentiegevaar.

SCHADEVERHAAL NA SUBROGATIE VERZEKERAAR

In 2020 is de gedachte ontstaan SODA schadeverzekeraars tegemoet te laten komen met aansprakelijkstelling aan veroordeelde daders van strafbare feiten voor door dezen veroorzaakte schade die door de verzekeraar is vergoed aan het slachtoffer. Basis hiervoor is artikel 7.962 BW, waarin de verzekeraar na vergoeding van schade aan zijn verzekerde in diens rechten op verhaal treedt (subrogatie).

Verzekeraars zijn gestopt met de politie in kennis stellen van miljoenen subrogaties als gevolg van strafbare feiten met het verzoek geïnformeerd te worden indien daders zijn aangehouden. Respons was immers nul. Blijft over het alleen civiel aansprakelijk kunnen stellen van daders die op heterdaad betrappt zijn, zoals nu bij winkeldiefstal, verzekeringsfraude en tanken zonder betalen, dan wel buiten heterdaad in beperkte mate door voeging in het strafproces. In 2021 zal de haalbaarheid van de beoogde aansprakelijkstelling verder onderzocht worden.

Knelpunt nu is dat de verzekeraar niet weet wanneer een relevante dader is aangehouden/veroordeeld en het OM niet weet welke verzekeraar een vordering heeft op deze dader. Deze communicatie en informatiedeling moet georganiseerd worden en vormt een complex vraagstuk, maar moet juridisch haalbaar zijn.

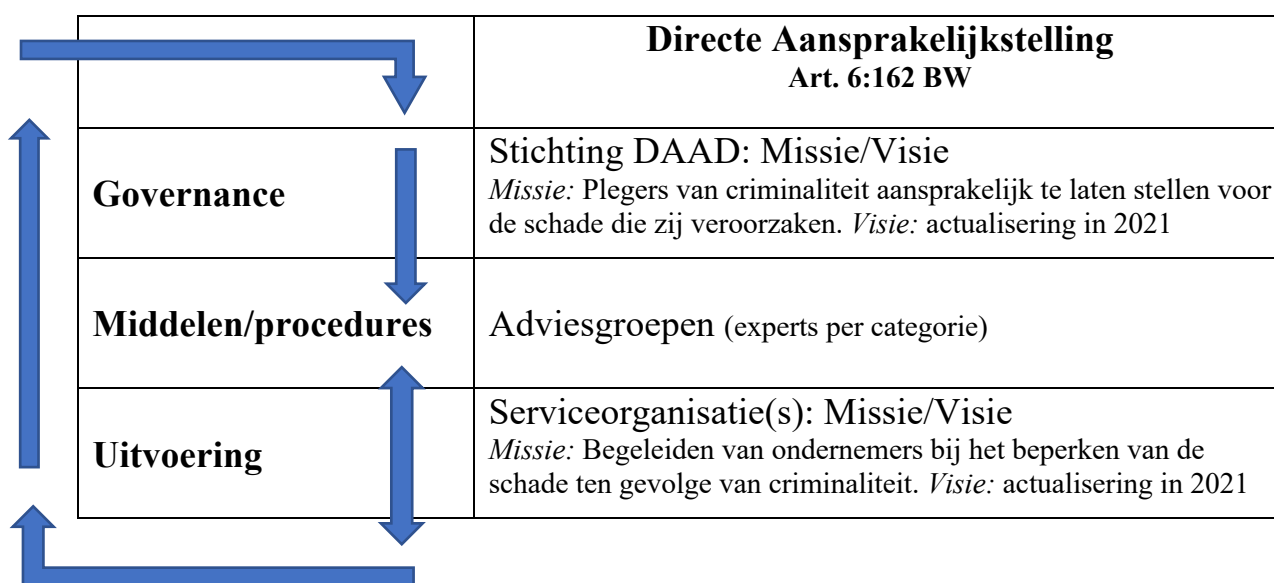
ORGANISATIE

De Stichting Directe Aansprakelijkstelling aan Daders (DAAD) is opgericht op 8 november 2012, mede gestimuleerd door het Nationaal Platform Criminaliteitsbeheersing (NPC). Aanleiding was de wens naar een landelijke 'toezichthouder' om eenheid en kwaliteit te brengen in de diversiteit in de uitvoering van de civielrechtelijke aansprakelijkstelling bij op heterdaad betrapte winkeldieven en de communicatie met de overheid daarbij.

Daarnaast kreeg de Stichting opdracht tot het ontwerpen van een klachtenregeling rond de uitvoering van de directe aansprakelijkstelling met een onafhankelijke rol voor zichzelf daarbij. Hiertoe is een onafhankelijke klachtencommissie ingesteld als beroepsinstantie.

Het doel van de stichting Directe Aansprakelijkstelling aan Daders (de Stichting) is primair plegers van criminaliteit civiel aansprakelijk te laten stellen voor de schade die zij veroorzaken. Daarnaast te bevorderen met kwaliteitseisen en -waarborgen en periodieke toetsing daarvan dat de civiele aansprakelijkstelling op zorgvuldige en eenduidige wijze wordt uitgevoerd.

AANPAK

De Stichting kent een bestuur/directeur en een Raad van Toezicht. Bestuur/directie wordt gevormd vanuit deskundigheid op het vlak van privaat-publieke samenwerking. De Raad van Toezicht heeft in 2020 leden met een breed maatschappelijke visie uit ondernemerskring. De voorzitter zal alleen benoemd kunnen worden na consultatie en zonder bezwaar van de minister van Justitie en Veiligheid.

De Stichting tracht haar doelstelling te bereiken door:

- de toepassing te stimuleren van directe aansprakelijkstelling van daders voor de (in)directe schade die zij hebben veroorzaakt;
- het opstellen, het beheren en in de praktijk op naleving toetsen van kwaliteitscriteria voor de uitvoering van de aansprakelijkstelling;
- het laten vormgeven en laten bewaken van de juridische kaders waarbinnen de aansprakelijkstelling kan worden uitgevoerd;
- het oprichten en in stand houden van een onafhankelijke klachtencommissie voor de behandeling van klachten over een mogelijk onzorgvuldige uitvoering van de aansprakelijkstelling;
- het opstellen en verspreiden van informatie over directe aansprakelijkstellingen voor zover deze informatie voortvloeit uit de doelstellingen van de Stichting.

Governance (strategie)

De stichting heeft op strategisch niveau als missie plegers van criminaliteit civielrechtelijk voor deze 'onrechtmatige daad' aansprakelijk te laten stellen voor de schade die zij veroorzaakt hebben. In veel, zo niet bijna alle gevallen, zal hier sprake zijn van privaat-publieke samenwerking met politie en/of OM (pps). Juridisch zijn hier zowel civielrechtelijk als vanuit politie en justitie geen formele belemmeringen.

De uitdaging ligt voor de Stichting primair bij:

- het ontwikkelen van visie op en betekenis van bestaande, in ontwikkeling zijnde en toekomstige categorieën civiele aansprakelijkstellingen en hun samenhang;
- het handhaven c.q. bevorderen van kwaliteit van bestaande en toekomstige directe aansprakelijkstellingen voor andere categorieën benadeelden.

Middelen/procedures (tactiek)

Per nieuwe categorie criminaliteit die voor directe aansprakelijkstelling in aanmerking komt kunnen al dan niet permanente **Adviesgroepen** in samenwerking en met inbreng van ervaring en deskundigheid van de betrokken serviceorganisatie(s) ingesteld worden. Taak is het ontwikkelen van en adviseren over procedures/werkwijzen en implementatie daarvan (commitment) en de communicatie bij de introductie van de aansprakelijkstelling. Kennisoverdracht en lobby zijn daarbij belangrijk.

Uitvoering (operatie)

Serviceorganisatie(s) zijn deelnemer van de Stichting, kennen een bestuur en een Raad van Toezicht en zijn de uitvoerende instanties van de diverse Regelingen voor directe aansprakelijkstelling als in dit verslag weergegeven. Zij voldoen aan kwaliteitscriteria die gekoppeld zijn aan erkenning door de Stichting. Op dit moment is er één erkende serviceorganisatie, de ServiceOrganisatie Directe Aansprakelijkstelling aan Daders (SODA).

SODA is een voortvarende, kwalitatieve en op innovatie gerichte organisatie en grondlegger (in 2005) van de directe aansprakelijkstelling. Per 1 januari 2020 heeft SODA de werkzaamheden overgenomen van serviceorganisatie 'Afrekenen Met Winkeldieven'.

Missie van de serviceorganisaties is het begeleiden van ondernemers bij het beperken van de schade als gevolg van criminaliteit. De werkwijze van aansprakelijkstelling per categorie criminaliteit ligt in beginsel in de lijn van de bij de ontwikkeling van de werkwijze betrokken Adviesgroep. SODA is doende met het inrichten van een Raad van Toezicht.

In 2020 zijn door SODA namens zo'n 16.000 ondernemers (winkeliers, verzekeraars, pomphouders, openbaar vervoer en opkopers) 38.300 directe aansprakelijkstellingen aan daders gedaan, waarvan 13.200 afgerond met een door daders totaal vergoede schade van € 2,7 miljoen, waarvan € 351.000,- via een betalingsregeling.

Overige 26800 dossiers zijn nog in verschillende stadia in behandeling (10580), liggen bij de deurwaarder/ger.fase (6200), debiteur zvwvb (4300), woonachtig in buitenland (1950) of onder bewind (750). Geen gegevens of onbruikbaar: 2990.

KLACHTEN

Stichting heeft een klachtenregeling ontworpen die voor alle betrokkenen openstaat. Klagen verloopt primair bij serviceorganisatie en indien ontevreden over afhandeling, is hoger beroep mogelijk bij onafhankelijke klachtencommissie van de Stichting. In het verslagjaar is tweemaal een beroep op de commissie gedaan. Voordat de commissie bijeen kwam zijn beide klachten door de serviceorganisatie alsnog naar tevredenheid afgehandeld.

De Klachtencommissie bestaat uit de heren drs. A.M. Volkers, voorzitter, en de leden prof. dr. H. ten Velde en mr. O.F.A.W. van Haperen.

Integriteit

Integriteit is een van de belangrijkste eigenschappen in het proces van directe aansprakelijkstelling. Het maken van de juiste keuzes vraagt om een open dialoog en een sfeer waarin mensen elkaar kunnen en durven aanspreken op onwenselijk gedrag.

De Stichting fungeert als vraagbaak en klankbord in integriteitszaken voor de uitvoerende serviceorganisatie(s) en hun medewerkers.

RAAD VAN TOEZICHT

De Raad van Toezicht van de Stichting heeft drie taken:

- Het uitoefenen van toezicht op het beleid en functie vervulling van de directeur en op de algemene gang van zaken binnen de stichting
- Het vervullen van een klankbordfunctie voor de bestuurder/directeur;
- Het vervullen van het werkgeverschap voor de bestuurder/directeur.

De Raad bestaat uit minimaal drie en maximaal zeven natuurlijke personen. Bij de samenstelling wordt gelet op diverse facetten die bij de taken van de Raad van Toezicht passen, zoals algemene bestuurlijke kwaliteiten, affiniteit hebben met de doelstellingen van de stichting en vertegenwoordiging van specifieke deskundigheden/organisaties. De Raad wordt secretariaal ondersteund vanuit het ministerie van Justitie en Veiligheid

In 2020 kende de Raad van Toezicht enkele personele wisselingen. Vanwege pensionering is voorzitter mevrouw E. J. Prins (VNO-NCW/MKB) als voorzitter en met instemming van de minister van Justitie en Veiligheid opgevolgd door mr. B.J. Swagerman (EU prosecutor) en door mevrouw mr. K. van Doorne namens VNO-NCW/MKB-Nederland. Namens het Verbond van Verzekeraars participeert de heer drs. A.Sonnenschein in de Raad. In 2021 zal naar uitbreiding gezocht worden.

De Raad is in het verslagjaar één keer bijeengewees, op 14 april. Gesproken is over de samenstelling van de Raad, het aanpassen van de statuten van de Stichting, de samenstelling van de Klachtencommissie en over mogelijke externe communicatie.

BESTUUR VAN DE STICHTING

De Stichting kent een statutair directeur als bestuurder van de organisatie, mr. A.H. Westerman.

De activiteiten van de directie zijn met bijbehorende in- en externe overleggen in 2020 gericht geweest op:

- toezicht op en ondersteuning van de uitvoeringsorganisatie (SODA);
- stimuleren uitbreiding van de aansprakelijkstellingen bij andere delicten;
- het onderhouden en actualiseren van de website van de stichting (www.daad.nu);
- het actueel houden van de kwaliteitseisen (erkenningregeling);
- het opmaken van het jaarverslag en jaarrekening 2020.

Ook in 2020 zijn de activiteiten van de Stichting gefinancierd uit afdrachten van de deelnemende uitvoeringsorganisatie SODA.

BEREKENING DIVERSE STANDAARDVERGOEDINGEN

INDIRECTE SCHADE BIJ WINKELDIEFSTAL

Handeling	Tijd in minuten	Tarief in euro's €	Bedrag in euro's €
Observeren, aanspreken en aanhouden van de verdachte	15	87,50	21,88
Ophouden van de verdachte en alarmeren van de politie	30	87,50	43,75
Assisteren bij het ophouden door een winkelmedewerker	30	56,50	28,25
Overdragen van de verdachte aan de politie	15	87,50	21,88
Diverse communicatie en administratie	15	87,50	21,88
Administratie, afhandeling en verhaal van de schade	30	87,50	43,75
Subtotaal			181,38
Afrondend			€ 181,=

INDIRECTE SCHADE BIJ VERZEKERINGSFRAUDE

Handeling	Tijd in minuten	Tarief in euro's €	Bedrag in euro's €
Constateren en melden van vermoeden fraude	30	56	28
Intake dossier: o.a vastleggen, beoordelen gegevens, adm. onderzoek	60	62	62
Behandelen dossier: o.a. voorbereiden onderzoek, uitvoering incl. hoor en wederhoor, analyse en rapporteren bevindingen	405	62	418,50
Afhandelen dossier: standpuntbepaling, informeren betrokkene(n), bepalen en toepassen maatregel	225	62	232,50
Diverse overige communicatie en administratie	90	62	93
		Subtotaal	843
		Matiging	50%
		Subtotaal	417
Behandeling SODA			95
BTW deel SODA			19,95
		Totaal	531,95
		Afrondend	€ 532,=

INDIRECTE SCHADE BIJ TANKEN ZONDER BETALEN

Handeling	Tijd in minuten	Tarief in euro's €	Bedrag in euro's €
Vaststellen brandstofdiefstal	15	70	17,50
Online aangifte doen	30	70	35
Vastleggen videoregistratie	15	70	17,50
Administratie brandstofderiving	15	70	17,50
		Subtotaal	87,50
Behandeling SODA			39,67
BTW deel SODA			8,33
		Totaal	135,50
		Afronden	€ 131,=

INDIRECTE SCHADE BIJ AGRESSIE OPENBAAR VERVOER

Handeling	Tijd in minuten	Tarief in euro's	Aantal personen	Bedrag in euro's €
Aanhouden en afhandelen	150	48	2	240
BTW-deel vervoerder 6%				14,40
Behandeling SODA				50
BTW-deel SODA 21%				10,50
			Totaal	314,90
			Afronden	€ 313,=

INDIRECTE SCHADE BIJ HELING

Handeling	Tijd in minuten	Tarief in euro's €	Bedrag in euro's €
Taxatie aangeboden goederen in DOR, adm. en fin. afh.	30	85	42,50
Verkoop klaar maken, beprijzen, adverteren, etaleren	15	85	21,25
Inbeslagname, aangifte en adm. afdoening	45	85	63,75
Diverse overige adm. en afhandeling	30	85	42,50
Totale tijd	120	85	
		Subtotaal	170
BTW			35,70
		Totaal	206